

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 50 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kam naj grejo naši sinovi študirat?

Na to vprašanje treba je staršem znati odgovor, ki imajo za gimnazijo zrele sinove, kajti počitnice kmalu minejo, za nekaj dni začnejo se šole!

Navadno pošljejo starši sina v najbližje mesto, kjer se nahaja gimnazija, kar ni vselej pametno in dobro. Gimnazije niso vse ednake; na pr. Ptujška ima samo štiri razrede in ni cesarska, ampak deželna gimnazija. V Ptujju more ostati deček samo štiri leta, potem se mora preseliti na drugo gimnazijo, ako hoče zgotoviti vseh osem latinskih šol. Taka selitev ni prijetna za učence, pa tudi za starše ne!

Kako deželni odbor štajarski, kateremu je Ptujška gimnazija podrejena, za nas Slovence skrbi, to je znano dovolj! Ako starši niso toliko premožni, da bi plačevali sami vse stroške za svojim dijakom, morajo ga poslati študirat v tako mesto, kjer najde podpornike, dobrotnike, kjer najde sčasoma zaslužka! Kako pa podpira mesto Ptuj gimnazijo in gimnazijske učence?

Podpiralno društvo za revne dijake nabrало je v minolem šolskem letu samo 103 gld. med udi!

Štajarski deželni zbor podaril je revnim dijakom 100 fl., okrajni zastop Ptujski 162 fl., Ptujška hranilnica, katera dobiva dobiček od pupilarnega denarja celega okraja, podarila je za revne dijake boren petdesetak, za nemški „musikverein“ zmogla je 300 gld., mestni občini pa, ki podpira „Südmark“ in „deutschen Schulverein“, podarila je nad 9000 gld. Te številke same svedočijo, kako malo se briga mesto Ptuj za gimnazijske dijake, kako slabo podpira revne dijake, da mu za te ni mar! Da so v minolem šolskem letu dobivali revni slovenski dijaki hrano, za to ne gre hvala ravnatelju pa tudi ne nemškim meščanom! V meniškem samostanu vzdržavali so slovenski gospodje in nekatere korporacije dijaško kuhinjo, ta je raz-

delila med dijaške hrane za 619 gld. 65 kr. Če ta kuhinja enkrat preneha, bode se godila revnim dijakom trda!

Za kuhinjo so največ darovali narodnjaki Ptujski in iz ptujškega okraja: ormoški, ljutomerski okrajni zastop se za ta zavod nista brigala, ormoška in ljutomerska posojilnica ga nobena ni podpirala, čeravno so dijaki tudi iz onih okrajev dobivali hrano! Na vse to se naj starši ozirajo, to naj imajo pred očmi, kedar peljajo sinove v gimnazijo! Posebno pa naj na to ne pozabijo, da se nahaja v Mariboru na gimnaziji slovenski oddelek, da za dijake tega oddelka skrbi tudi Mariborska dijaška kuhinja, da skrbi za dijake v Celji, kjer je nemška gimnazija, tudi dijaška kuhinja, da so dijaki na slovenski veliki gimnaziji v Rudolfovem na Kranjskem z vsem dobro preskrbljeni!

Gospodje duhovniki in učitelji, Slovenci, ki poznate razmere v domovini, Vas dolžnost veže, da svetujete kmetu, kam naj pošlje svojega sina v šolo! Opozarjajte na talente, skrbite, da se narodu ne pozgubé, ker jih tako potrebuje! Bog in narod! H.

Nova jako važna postava.

(Konec.)

§ 4. Kdor je pri črni vojski zavezan, in po izdanem povelji, poklica k nadomestjenju ne posluša ali ne uboga, je kriv, ako neopravičeno izostanje ne trpi čez osem dni, prestopka in se bode kaznoval od enega do treh mesecev zapora; ako pa neopravičeno izostane čez osem dni, kriv je pregreška, in se bode kaznoval od šestih mesecev do dveh let zapora. — To si pač naj vsakateri, kdor še ni 42 let izpolnil, prav dobro zapomni.

§ 5. Pri vseh teh v § 1, 2, 3, 4, navedenih slučajih sodila bode vojaška sodnija.

§ 6. Kdor bi k enemu v tej postavi navedenemu pregrešku ali prestopku zapeljal, ako tudi brez uspeha, bode se kaznoval ravno tako,

kakor je bilo poprej povedano; v kakoršnjem slučaju bode zapeljal, v takem bode tudi kaznovan. — To si naj dobro zapomnijo žene, da ne bodo pregovarjale svojih mož doma ostati, ako dobijo poklice k vojaški službi.

§ 7. Kaznovanje po tej postavi je le takrat izvršiti, ako še prestopok ali pregrešek večje kazni ne zasluži.

§ 8. Z izpeljavo te postave sta Moja ministra prava in deželne brambe pooblaščenca, deželnobrambovski minister ima pa dela v sodružji vojnega ministerstva izvršiti. — Tako naročili so presvitli cesar Franc Josip I. v Budapešti dne 28. junija t. l. in to pismo podpisali so še trije ministri.

Tukaj sem Vam, dragi rojaki, prav po domače razložil in prevedel to jako važno novo postavo, katero naj bi si vsakteri prepisal in v vsaki hiši naj bi njo znali, da bi se ne pokorili vsled neposlušnosti potem cele mesece ali do leta v težkih ječah. Jaz vem iz lastne skušnje, da dostikrat ne poslušajo ali ne ubogajo vojaki, posebno pa novo potrjeni mladeniči vojaškega poklica. Nekateri iz same svojeglavnosti, a največ pa iz nevednosti. Mislijo, da to, ako dobijo poklic k vojakom, je tako, kakor bi dobili od župana pečat in ne poslušajo ter ne grejo poprej, da pride žendar po nje. D zdaj še kazni ni bila huda, a zanaprej bode gorje! Šest mesecev, dve ali celo pet let sedeti vsled neubogljivosti, to bo huda reč. Toraj, le dobro naj se ta postava prečita, eden drugemu naj da čitati in naj mu pove, da se kateri danes ali jutri ne bode praskal za ušesi.

Drugo krat pa Vam hočem povedati uzroke, kateri Vas morejo opravičiti, ako izostanete na vojaški poklic in to, kaj imate v takem slučaju storiti.

J. K. Savinjski.

Gospodarske stvari.

Deželna razstava v Gradci.

Naši bralci si ne bodo iz velike večine deželne razstave ogledali, zato jo hočem, ker se mi je ravno priložnost ponudila, da-si jo ogledam nekaj, da-si le po vrhu popisati. Natančno popisati je bi še strokovnjakom ne bilo mogoče, ker je nad tisoče različnih reči razstavljenih.

Dne 4. avgusta je svitli cesar razstavo slovesno odprl. Mestno starešinstvo in razna visoka gospoda je Nj. veličanstvo častno sprejelo in mu več drugih mestnih znamenitosti razkazalo. Kakor se razvidi iz poročil, ni se slovenskega življa nič omenilo; če se nas tudi pri plačevanju stroškov ne bodo spomnili, to je pač dvomljivo. Če pa človek sodi po tem, kako se ravna z nami pri drugih plačilih, lahko vemo, kaj da nas čaka tudi v tem oziru.

Pred nekaterimi leti bili smo slov. kmeti pri avdijenci Nj. veličanstva in dobro mi je še v spominu, kako so nas svitli cesar po našem stanu, stanji in narodnosti povpraševali ter se še pri ovi priložnosti jako pohvalno čez slov. narod izrazili. Kakor pa razstava v Gradci kaže, vidi se ji celo nemški obraz.

V nedeljo, dne 17. avgusta bilo je mnogo obiskovalcev v razstavi, zato sem si jo le bolj površno ogledal. Drugi in tretji dan bilo je pa le malo obiskovalcev, zato sem imel priložnost, da si reči, katere so me zanimale, natančno ogledam. Ker ni bilo slov.-nemško imenika najti, vzamem „katalóg“, kateri 30 kr. stane, pa je zelo površen. Omenjene dni bila je razstavljena perotnina in izdal se je poseben „katalog“ in taki se bodo tudi pozneje za konje, živino in sadjerejo izdaval. Velike tvrdke razstavile so železje v vsaki obliki, kakor si jih le misliti zamoreš.

Obrtnija z železom je pri nas res na visokem mestu. Neki turek, če ga sodim po finem oblačilu, je imovit in se je zbirki železovine kar čudil. Tovarne izdelujejo železje v vsaki obliki, kar je obrtnikom, rokodelcem z železom res priročno, pa s tem jim vzamejo velike tovarne, ki so večidel v židovskih rokah, tudi mnogo zaslužka. Mnogo je razstavljenih klavirjev in muzikalnega orodja, dalje razni obrtniški izdelki, kakor ure, katerih nekaj že elektrika goni, električni stroji, s katerimi se vrezujejo črke ali gravira, telefoni, telegrafi, mizarstvo, kleparsko, čevljarsko, usnjarsko in različno ročno delo in blago.

V posebnih oddelkih je cela kuhinjska in hišna gosposka oprava po najnovejših modah. Lepa so tudi knjigovezna in ženska ročna dela, kakor tudi drobna lesena rezbarija. Neki gosp. učitelj iz spodnje Štajarskega je fino izrezano cerkev (Mailänder Dom) po narisani iz lesa razstavil. Ne manjka tudi več malovrednih novotarij, katere so ptuji barantači razstavili ter jih na vso moč hvalijo in ponujajo.

V posebnem oddelku je tudi bolnišnica, to je njena znotranja oprava in marsikatera nježna gospa jo je hitro iz nje popihala.

Zanimiva je tudi vojaška zdravstvena oprava, kakor vozovi za ranjene in bolne, nosila, lekarna in razno orodje za bolnike in ranjence v času vojske. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 12. septembra pri sv. Petru tik Radgone. Dne 13. septembra pri sv. Ani v slov. goricah. Dne 15. septembra v Ivniku, v Braslovčah, pri sv. Juriji na juž. žel., v Št. Jurji pri sp. Dravberku, v Šmarji, v Golobinjaku. Dne 16. septembra v Ljutomeru. Dne 19. septembra na Vranskem.